

Heemkundekring Sankt-Tolbert Vaals

Nieuwsbrief Nummer 5 – Februari 2010

Verenigingslokaal 'De Boed'

De werkzaamheden binnen het verenigingsgebouw aan de Bloemendalstraat verlopen naar wens. De ruwbouw is bijna klaar en nu worden de diverse installaties aangelegd. De kleinere werkzaamheden worden door enkele leden van de heemkundekring verricht. Indien alles meezit, hoopt de Sankt Tolbert aan het einde van 2010 het gebouw te kunnen betrekken.

Op de foto rechts de achteringang.

Ripuarisch dialect

Heemkundevereniging de Bongard organiseerde een lezing over de achtergronden van ons eigen dialect. Het dialect dat in Simpelveld, Bocholtz en Vaals wordt gesproken behoort tot het zgn. Ripuarisch. Dit Ripuarisch wordt ook in de Duitstalige gemeenschap in België en het Rijnland tot aan Köln gesproken. Dat is de reden waarom we de 'Carnavalssitzungen' uit Köln op

de televisie zo goed verstaan kunnen. De afgelopen jaren hebben verschillende wetenschappers het Ripuarisch onderzocht. Zo beweren enkelen zelfs dat ons dialect geen Duits of Nederlands dialect is, maar een zelfstandige taal, het Drielandenlimburgs.

Via Google 'Ripuarisch' kunt u meer over ons dialect te weten komen.

Vaals staat op de kaart

Er worden van diverse zijde pogingen ondernomen om Vaals op de kaart te zetten. Daarbij staat Vaals reeds op de kaart, de Marskaart wel te verstaan. Mars telt duizenden kraters en ze hebben niet allemaal een naam.

Soms vernoemt de *International Astronomical Union* ze naar beroemde astronomen, meestal echter wordt gekozen voor de naam van een stad. Zo is er in 1976 een krater met een doorsnede van 10,6 km naar Vaals vernoemd.

De 'vlekken van Vaals'

Vaals heeft 5 vlekken. Dat wil zeggen, in het Masterplan dat architectenbureau Coenen voor de gemeentepaats heeft opgesteld. De 'vlekken' zijn gebieden in het centrum die in de toekomst moeten worden aangepakt. Een ambitieus plan. Hopelijk worden de historische achtergronden in het definitieve plan niet uit het oog verloren. Verder wensen de Vaalsenaren dat de schandvlek 'Verves', in de ziel van het oude centrum, niet wordt vergeten en zo snel mogelijk wordt aangepakt.

Zie ook op onze website: *publicaties / in de pers.*

La viet, la vôt, la vinsterleer

Het was grandioos. De 'jonge en mèdsjere' van de Koninklijke Harmonie hebben dit jaar weer een dolle boel van de Hub Deitz Carnavalsrevue gemaakt. De toeschouwers werden verplaatst naar Parijs waar het verhaal 'La viet, la vôt, la vinsterleer' zich afspeelde. Naast muziek en dolkomische scènes kregen de toeschouwers ook bijles in het Frans. Het is frappant hoeveel

woorden van Franse afkomst ons Vaalser dialect nog steeds kent. De redactie van verleden&heden wil nu een lijst opstellen van alle 'Franse' woorden die nog (frequent of sporadisch) voorkomen.

Verzoek aan u: stuur een lijstje van de u bekende 'Franse' Vaalser dialectwoorden naar het secretariaat.

Oorlogsmonument

Het monument op de begraafplaats aan de Seffenterstraat is tot stand gekomen en betaald door de financiële ondersteuning van de Vaalser bevolking. Dat was in 1949-1950. Het huidige grafmonument zal binnenkort in zijn geheel afgebroken worden, waarna gezandstraald. Ontbrekende of beschadigde stukken worden vernieuwd en of bijgewerkt. Het groot onderhoud is voor rekening gemeente Vaals. Hiernaast op de foto het provisorisch monument uit 1940.

Adoptie

Nadat de restauratie is voltooid zullen Vaalser schoolkinderen het vernieuwde grafmonument enkele keren per jaar van een schoonmaakbeurt voorzien en aanwezig zijn bij de herdenkingsdag op 19 oktober (WOII, Bevrijding Vaals in 1944), waarbij een bloemstuk zal worden gelegd.

In het oorlogsgraf graf rusten:

- * Korporaal J. Vanhouttem werd op de dag van de inval 10-05-1940 in Born (L) gedood.
- * Soldaat P. Scheffers werd op dezelfde dag in Meeswijk, grens België-Nederland, gedood.
- * J. Bierman werd samen met
- * H. Göbbels op 13-09-1944, als L.B.D-leden (Luchtbeschermingsdienst), op de Wilhelminatoren door Duits granaatvuur getroffen.

* Jos Francotte (verzetstrijder) overleed op 06-09-1944 te Valkenburg nadat hij door SS-beulen op vreselijke wijze werd gemarteld en daarna door gewerschoten gedood.

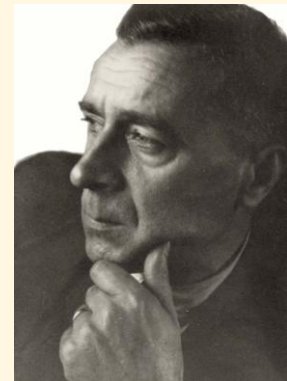
Gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen staan voor de deur. Dan maakt de kiezer zich vooraf een beeld van de 'ideale' politicus. In het verleden kende Vaals een aantal markante persoonlijkheden, die als voorbeeld voor de huidige generatie politici kunnen dienen, met aansprekende eigenschappen zoals betrouwbaarheid en fatsoen, burgerzin, hulpvaardigheid en onbaatzuchtigheid. Zoveel jaar na dato wordt er nog steeds over Hub Hermans gepraat met ontzag en ongeloof. Hij deed politieke en persoonlijke zaken voor Vaals en Vaalsenaren belangeloos en is er nooit een cent beter van geworden.

Hub Hermans was, in de eerste helft van de vorige eeuw een politicus, die zo geliefd was in

Vaals, dat er later een straat naar hem is vernoemd.

Hub Hermans (1898-1978), d'r Koal in de volksmond, had een hart voor de arbeider. Hij was een perfecte luisteraar, viel nooit in de rede, maar kon vervolgens zeer adequaat antwoord of hulp geven. Eind van dit jaar verschijnt in het jaarboek verleden&heden nr. 12 een uitvoerig portret van deze persoonlijkheid. Zie ook op onze website: *publicaties / in de pers.*

John Bröcheler

John Bröcheler (Vaals, 21 februari 1945) is een bariton operazanger, bekend in binnen- en buitenland. John is gestopt met grootschalige producties op podia in binnen- en buitenland. Na een succesvolle carrière van ruim 40 jaar wil John het rustiger aan gaan doen.

John wil de komende jaren wel nog huisconcerten verzorgen in zijn studio en woonhuis in Eperheide en regioconcerten in de provincie en in de grensstreek.

Op zaterdag 20 februari 2010 ontving John in De Kopermolen de Cultuurprijs 2010 van de Gemeente Vaals voor zijn bijzondere verdiensten inzake de culturele uitstraling van Vaals. De met hart en ziel aan Vaals gebonden zanger zette met de rond hem opgebouwde Clermoretti-concerten Vaals tot in de wijde omtrek op de kaart.

Agenda

14 maart – 4 mei 2010: foto-expositie van Roderique Kohlen over het dagelijkse kloosterleven in Mamelis. In De Kopermolen Vaals.

16 maart 2010 (20.00 uur): lezing georganiseerd door het LGOG en heemkundekring Sankt

Tolbert: 'De volmolen in Vaals' door E. Staal, over de geschiedenis en visie op de toekomst van de volmolen Frankenhof aan de Weijerweg te Vaals. In café-restaurant Suisse, Maastrichterlaan 63 Vaals.

Nieuw lid

Als nieuw lid van de heemkundekring Sankt Tolbert werd per 15-02-2010 de heer Cinth van Aken ingeschreven.

Reageren

Wilt u meer weten over de Heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.